

Femtedel, der, som sagt, laanes efter første Prioriteten; ellers kunde det tænkes, at der var mange Tilfælde, hvor en dygtig og flink Mand, der har Betingelser for at drive en saadan Ejendom, blev afskaaren fra at nyde godt af den, fordi man havde været lovlig karrig med Hensyn til denne 2den Prioritet af Statslaanefonden.

Jeg udtaler de bedste Ønsker for dette Lovforslag og haaber, at det Udvalg, der bliver nedsat, snart maa komme til Erkendelse af, at saaledes som Lovforslaget er bygget, er det den eneste Maade, hvorpaa man med Sandsynlighed kan løbe an paa, at Lovforslaget kommer til at gøre den virkelige og gedigne Nytte.

Byriell-Jensen: De Betæneligheder, der fremkom fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) og delvis fra det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen), deler jeg ikke. Baade det Forslag om Oprettelse af en Hypotekbank, som allerede har gennemgaaet 1ste Behandling, og det foreliggende Forslag om Statslaan til Udstykning af større Landejendomme anser jeg for virkelig gode Lovforslag. Det foreliggende Forslag tager ingenlunde Sigte paa at hjælpe Spekulanter til at tjene Penge ved andre Menneskers Arbejde, men det tager derimod Sigte paa at støtte dem; der have Sindelag til at gavne andre og til at gavne Samfundet i det hele ved at hjælpe til Oprettelsen af saadanne smaa Landbrug, som her er Tale om.

Det er nemlig fremdeles min Overbevisning, at dersom det skal gaa vort Folk godt i Fremtiden, maa der, efterhaanden som Folketallet vokser, dannes flere selvstændige smaa Hjem ude paa Landet, og dette kan jo kun ske derved, at Jorden udstykkes saaledes, at der ad denne Vej bliver mange flere selvstændige Hjem paa Landet. Jeg tror ikke paa, at det ved de større Jordbrug vil blive muligt at tage synderlig større Arbejdskraft i Brug; end der allerede er, og jeg tror heller ikke, vi skulle søge derover. Der er det overordentlig store Gode ved de smaa Landbrug, at man der ikke gaar i Vejen for hinanden, saaledes som man gør i de fleste andre Erhverv her i Landet. Den voldsomme Konkurrence, der er i mangfoldige andre Erhverv uden for Landbruget, kan jo undertiden være i høj Grad ødelæggende. Hvis vi se paa den Mangfoldighed af Ansøgere, der undertiden

kan være til en eller anden Plads uden for Landbruget, en Plads, som altsaa kun een kan faa, saa er det klart, at en saadan Konkurrence volder en Mangfoldighed af Ærgrelser og Bryderier hos dem, som blive satte til Side. Dersom der pludselig blev rullet op for alle de Ærgrelser og alle de Skuffelser, som saa mange have lidt ved en saadan Konkurrence, vilde vi faa at se, hvor mangfoldige de ere, og hvorledes de i høj Grad kunne bidrage til at lægge et Menneskeliv øde. Ved saadanne smaa Landbrug, som her er tænkt paa, staar man derimod ikke med Hænderne i Lommen og venter paa en Ansættelse i Statens Tjeneste. Man ved, man maa arbejde under tarvelige Kaar; men man ved ogsaa, at naar man passer sin Bedrift, kan man have et ordentligt Udkomme.

I Vinteren 1892—93 var der jo forelagt Forslag her i Tinget om en Præstelønningslov, og det var da ogsaa Mening, at Præstegaardsmarkerne skulde udstykkes i mindre Jordbrug. Men Erkendelsen af, at denne Tanke var rigtig, var den Gang ikke slaaet rigtig igennem her i Rigsdagen. Det daværende ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Gad), som ogsaa var Chef for Statistisk Bureau, satte sig imod denne Tanke om Udstykning af Præstegaardsmarker, og han mente, at han ved at sysle med det Arbejde, som udrettes i Statistisk Bureau, havde særlig Forstaaelse af, hvad der kunde være rigtigt i denne Sag. Det var hans Fejl i det Stykke, at han byggede alene paa de Opgørelser, som foretoges i Statistisk Bureau, medens han var fremmed for det praktiske Landbrug. Vi, som havde været Vidne til, hvad der allerede den Gang var udrettet i adskillige smaa Landbrug, hvor Familien selv kan overkomme Arbejdet, havde en anden Mening om det Spørgsmaal; vi vare klare over, at det netop var ad den Vej, at Udviklingen skulde gaa. Det ærede daværende Medlem for Vejle (Falkenstjerne), var ogsaa Modstander af Tanken om Udstykning af Præstegaardsmarkerne. Han sagde, at hvis det kunde bidrage til Løsning af det brændende Arbejderspørgsmaal, var Sagen en anden; saa vilde han gerne være med til det Arbejde, men det havde han ikke nogen Tro paa. Han havde henvendt sig til mange med Spørgsmaal i saa Henseende, men de Svar, han havde faaet paa sine Spørgsmaal, gik i Retning af, at det *ikke* kunde bidrage til Løsning af det brændende Arbejderspørgsmaal, og derfor vilde han ikke være med. Og det ærede